

det ikke maatte kunne overlade dette Punkt til Kommunerne saaledes, at hvis de vilde give dem et større Stykke og kunde give dem et større Stykke, de da maatte gøre det. I mange Tilfælde kan det maasse være lettere for en Kommune ude paa en anden Plads at skaffe 4—5 Skæpper Land end ved omringning en By at udstykke Jorden i Smaastrimler. Det vil være lettere at købe en Gaard noget ude og udstykke den i større Parceller og bygge derpaa; dette vil være lettere for en Kommune at gøre uden større Tab paa den Maade, her er foreslaaet, og naar en Kommune vil gøre det, saa skulde den have Lov dertil. De forfættelige Paragraffer i Loven ere nøje gennemgaaede, og de fleste Anker, som kunne fremføres, ere fremførte, men en Ting har jeg ikke hørt anset over, og det er den, at Loven er knyttet til Loven af 4de Juli 1850. Jeg veed ikke, hvorfor denne Tilnærmning skal være der. Jeg saa helst, at § 1 blev strøget helt, og at der skete en Forandring i § 6, hvor der er henvisning til den Lov, nemlig med Hensyn til Ekspropriationen. I mange Tilfælde vil Jorden blive for dyr, idet der saa tages Hensyn til Spekulationsværdi. Et æret Medlem (Bluhme) nævnte saaledes, at ved Esbjerg By vilde Jorden blive altsor dyr der omkring Byen, og det samme vil være Tilfældet en Del andre Steder. Vi skulle stille os klart, at hvis de Smaafolk skulle have nogen Fordel, maa vi ikke stille dem Jord i Udsigt, som er saa dyr, at der ikke er Spor af Sandsynlighed for, at de kunne drive den med Fordel. Altsaa i Stedet for at ekspropriere i Henhold til Loven af 4de Juli 1850 skulle vi sige, at den Pris, man giver for Jorden, ikke maa overstige den Nettoværdi, som Jordens nuværende Drift kan give til Resultat. Naar man skal ekspropriere, maa man ikke give mere end den Nettoværdi, som Jordens Drift nu kan repræsentere. Man maa ikke beregne Jorden med større Værdi af Grunde som, at der i Tidens Løb kan blive bygget derpaa, og at den og den Jord er solgt for det og det. Skal der tages Hensyn til Spekulationsværdien, bliver Jorden for dyr. Man maa tage Hensyn til den Pris, som Jorden er værd under den nuværende Drift. Det er noget, jeg vil holde paa, det er bedre end at holde paa Ekspropriation efter Lov af 4de Juli 1850. Er det saaledes, at Jord tæt ved Byen ikke kan købes for den nævnte Pris, maa man gaa længere ud, thi skal man give 3—400 Kr. pr. Skæppe Land, saa vil Afgiften let blive saa høj, at Dyrkingen ikke kan betale sig. Hvis det virkelig skulde betale sig at dyrke Jord, som har kostet saa

meget, saa maa vi Landmænd jo stamme os forfærdelig, at vi ikke kunne klare os. Hvorledes kan man tænke sig, at en Bondesone skulde svare Rente af 3—400 Kr. pr. Skæppe Land, naar vi Landmænd ikke kunne svare $\frac{1}{8}$ deraf? Vi skulle sørge for, at Jorden ikke bliver for dyr, ellers er der ikke Hold i Lovforslaget. Men, som sagt, jeg vil ikke lægge Hindringer i Vejen for Loven, saaledes at den ikke gaar igjennem. Vi skulle her gjøre et Forsøg. Tanken er som sagt god, Lovforslaget gaar i den rigtige Retning, og naar vi først saa begyndt, maa vi gaa videre ad den Vej. Jeg haaber, at vi naa til, at den danske Jord en Gang bliver danske Borgers udelukkende Ejendom, saaledes at de kunne saa fuld Udbytte af Jorden, at vi med andre Ord kunne saa Jorden nationaliseret. Dette maa vi stræbe efter. Dette er et Skridt i den rigtige Retning, men det maa ske lettere og mere retfærdigt end ved Ekspropriation. Lad os blot begynde, saa kunne vi siden gaa videre! Jeg vil derfor anbefale Lovforslaget paa det varmeste og haaber, at det Udvalg, der vil blive nedsat, vil tage sig af de fremførte Anker, saa vi kunne saa en Lov ud, der kan være til Gavn for dem, den skal gjælde for. Den humane Betydning er bleven sagt og fremhævet saa stærkt i Henseende til, at man ogsaa skulde tage Byerne med. Dette undertender jeg ikke. Men først og fremmest har Sagen nationaløkonomisk Betydning og skal være til Gavn for de Folk, som trænge haardt dertil, og der skal gennem den virkes hen til, at en saa stor Del af den danske Jord som mulig kan blive dyrket paa en mere fordelagtig Maade. Saaledes som det nu er med Husmandsbruget, er det ofte den daarligst dyrkede Jord, men det maa man ikke blive staaende ved. Man maa se at naa hen til, at Husmandslobder og de smaa Havelodder bliver den Jord her i Danmark, der giver det største Udbytte, men det kommer ikke paa en Gang, det kommer i alt Tald ikke, før der bliver givet Hjælp i den Retning, og jeg vil i den Henseende bede de Herrer om, saaledes som jeg antydede for, at stille et Lovforslag i Udsigt om Undervisning i, hvorledes saadan Jord skal dyrkes. Det vil jeg hellere knytte dertil end det Lovforslag om Sukker og Öl, thi dette sidste har ikke med Sagen at gøre.

Formanden (Høgsbro): Da der endnu er flere Talere indtegnede, skal jeg af Hensyn til den fremrykkede Tid afbryde Mødet.

Næste Møde holdes forfættommende Onsdag Kl. 1, og Dagsordenen er da: